

תורה שבעל פה

בית, חינוך ומשפחה

שאלון לעולים חדשים

הוראות

א. משך הבחינה : שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה : בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון	–	(16x4)	–	64 נקודות				
[	פרק שני	:	א:	פרק שלישי				
					–	(12x3)	–	36 נקודות
					סך הכול	–	100 נקודות	

ג. חומר עזר מותר בשימוש : מילון עברי–לועזי / לועזי–עברי

ד. הוראות מיוחדות : אין.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (64 נקודות)

ענו על ארבע מן השאלות 1–5 (לכל שאלה – 16 נקודות).

1. "טובים השניים מן האחד"

- א. (1) אליעזר עבד אברהם ערך מבחן כדי למצוא ליצחק כלה שיש לה תכונה מסוימת. כתבו מהי תכונה זו, והסבירו מדוע חשוב שלכלה של יצחק תהיה דווקא תכונה זו.
- ב. (2) אליעזר עבד אברהם ביקש רשות מבני המשפחה של רבקה לקחת את רבקה ולהשיא אותה ליצחק. מה הייתה התשובה של בני משפחתה, ומה לומדים מן התשובה שלהם בנוגע לנישואין? (8 נקודות)
- ג. (1) כתבו סיבה אחת למצוות פרייה ורבייה.
- ד. (2) מתי האיש יוצא ידי חובת מצוות "פרו ורבו"? כתבו את דעת בית שמאי ואת דעת בית הלל. (8 נקודות)

2. יצר ויצירה

- א. מהו איסור "ייחוד"? (3 נקודות)
- ב. (1) לעיתים גברים ונשים שעובדים יחד יוצאים לבילוי משותף מטעם מקום העבודה. לפי הרב יעקב אריאל, מהו החשש בבילוי משותף מטעם מקום העבודה? (2) לפי הרב יעקב אריאל, כתבו מקרה אחד שבו מותר להשתתף בבילוי משותף מטעם מקום העבודה. (4 נקודות)
- ג. "כִּי שָׁבַע יִפּוֹל צַדִּיק וְקָם" (משלי כד, טז) לפי הרב יצחק הוטנר, יש כאלה שמפרשים את הפסוק לא נכון. (1) מהו הפירוש שהרב הוטנר חשב שהוא לא נכון? (2) לפי הרב הוטנר, מהו הפירוש הנכון לפסוק זה? (3) לפי הרב הוטנר, מהי הדרך הנכונה ללמוד על דמותם של רבנים גדולים? (9 נקודות)

3. מחויבויות שבין איש ואשתו

א. "אסור לו לאדם שישהה את אשתו אפילו שעה אחת בלא כתובה" (בבא קמא פ"ט, ע"א).

על פי המשך הגמרא, מה הטעם להלכה זו?

(4 נקודות)

ב. החתן מתחייב בכתובה בסכום כסף שנקרא "עיקר כתובה".

(1) כמה כסף מתחייב החתן ב"עיקר הכתובה"?

(2) מדוע נקבע סכום זה?

(6 נקודות)

ג. במשך הזמן תיקנו שהחתן יתחייב בכתובה בסכום כסף נוסף.

(1) איך נקרא סכום נוסף זה ?

(2) מדוע תיקנו שהחתן יתחייב בסכום נוסף?

(6 נקודות)

4. בניית הבית

א. (1) "לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו..." (בבא מציעא נט, ע"א)

על פי המשך הגמרא, מהו הטעם לדברים אלה?

(2) "דריש רבי עקיבא : איש ואישה, זכו – שכינה ביניהן" (סוטה יז, ע"א)

כתבו פירוש אחד למילה "זכו".

(8 נקודות)

ב. צינו שני סוגים של אלימות בין בני זוג מלבד אלימות פיזית, וכתבו דוגמה אחת לכל אחד מן

הסוגים שצינתם (סך הכול – שתי דוגמאות).

(8 נקודות)

5. הסכם קדם-נישואין ; עגונה

א. יש המציעים לבני הזוג לחתום לפני הנישואין על "הסכם ממון" או על "הסכם לכבוד הדדי".

(1) הסבירו את אחד מן ההסכמים האלה .

(2) כתבו מה מומלץ לעשות לפני חתימה על הסכמים אלה, והסבירו מדוע מומלץ לעשות כך.

(8 נקודות)

ב. (1) מדוע התרת נשים עגונות כל כך חשובה?

(2) בעשרות השנים האחרונות היו כמה אירועים היסטוריים שבעקבותיהם נהיו נשים עגונות.

צינו אירוע אחד כזה, וכתבו מדוע נהיו נשים עגונות באירוע זה.

(8 נקודות)

עליכם לענות על פרק שני א על פרק שלישי, לפי התכנים שלמדתם.

פרק שני (36 נקודות)

אם למדתם את פרקים א'- ב', ד'-י' מן החוברת, ענו על שלוש מן השאלות 6-10 (לכל שאלה – 12 נקודות).

6. קידושין ונישואין

א. ברוב הקהילות נהוג שהרב מברך את ברכות האירוסין ולא החתן. מדוע? כתבו שתי סיבות.

(6 נקודות)

ב. נהוג לקדש אישה בטבעת. מדוע? כתבו שתי סיבות.

(6 נקודות)

7. מצוות עונה

א. מהי מצוות עונה, ומדוע היא נקראת כך?

(6 נקודות)

ב. מה הן שתי המטרות של מצוות עונה?

(6 נקודות)

8. טומאה וטהרה

א. בגמרא כתוב: "אמר רבי זירא: בנות ישראל החמירו על עצמן..."

הסבירו מהי חומרה זו, וכתבו את הטעם שלה.

(5 נקודות)

ב. מה הם "שבעה נקיים", ומה האישה צריכה לעשות בימים אלה?

(4 נקודות)

ג. מדוע חשוב להפנות "שאלת רב" בענייני אישות לרב שמכיר את בני הזוג?

(3 נקודות)

9. כיסוי ראש

א. כיסוי הראש של אשה נשואה היא אחת ההלכות הקשורות לאשה נשואה.

(1) הסבירו כיצד ניתן לראות מדברי המשנה במסכת כתובות את חשיבותה של חובת כיסוי הראש.

(2) לחובת כיסוי הראש יש צו מהתורה ויש צו שמקורו בדברי חכמים.

כתבו כיצד מכנים אשה שאינה מקיימת את הצו מהתורה, וכיצד מכנים אשה שאינה מקיימת את הצו שמקורו מדברי חכמים.

(6 נקודות)

ב. הגמרא מבדילה בין שני סוגי מרחבים שהאשה נמצאת בהם לעניין חובת כיסוי הראש.

כתבו מה הם שני המרחבים, ומה הדין בכל אחד מהם.
(6 נקודות)

10. שאלות קצרות

ענו בקצרה על שניים מן הסעיפים א–ג (לכל סעיף – 6 נקודות).

א. "לא היו ימים טובים לישראל כחמישה עשר באב וכיום הכיפורים, שבהן בנות ירושלים יוצאות..." (תענית, פרק ד', משנה ח')

צינו שני מאפיינים של הבגדים שלבשו בנות ירושלים בימים אלה, וכתבו את הנימוק שהוזכר במשנה לאחד מן המאפיינים האלה.

ב. כתבו את שני התנאים הנדרשים כדי לברך שבע ברכות בשבעת ימי המשתה.

ג. מהו "היתר מאה רבנים", ובאיזה מקרה משתמשים בהיתר זה?

עליכם לענות על פרק שני או על פרק שלישי, לפי התכנים שלמדתם.

פרק שלישי (36 נקודות)

אם למדתם את פרקים א'–ב', ד' – ו', י', י"ב – י"ד מן החוברת, ענו על שלוש מן השאלות 11–15 (לכל שאלה – 12 נקודות).

11. קידושין ונישואין

א. ברוב הקהילות נהוג שהרב מברך את ברכות האירוסין ולא החתן. מדוע? כתבו שתי סיבות. (6 נקודות)

ב. נהוג לקדש אישה בטבעת. מדוע? כתבו שתי סיבות. (6 נקודות)

12. התנהלותה של משפחה

א. (1) "בן סורר ומורה לא היה ולא עתיד להיות" (סנהדרין, עא, ע"א) – הסבירו מדוע.
(2) הרש"ר הירש למד מן המילים "איננו שמע בקול אביו ובקול אִמו" (דברים, כ"א, י"ח) שנדרשים כמה תנאים כדי שאדם ייחשב בן סורר ומורה. כתבו שניים מן התנאים. (9 נקודות)

ב. הסבירו מהי החובה "לקבוע עיתים לתורה". (3 נקודות)

13. קרבה בין האיש לאישה

א. מהי מצוות עונה, ומדוע היא נקראת כך? (6 נקודות)

ב. מה הן שתי המטרות של מצוות עונה? (6 נקודות)

14. סוגה בשושנים – קרבה וריחוק בחיי הזוגיות

א. בגמרא כתוב: "אמר רבי זירא: בנות ישראל החמירו על עצמן..."

הסבירו מהי חומרה זו, וכתבו את הטעם שלה.

(5 נקודות)

ב. "ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים" (ויקרא, ט"ו, כ"ה).

המדרש שואל מדוע כתוב בפסוק "ימים רבים", הרי מדובר רק בשבעה ימים.

מהי תשובת המדרש על שאלה זו?

(3 נקודות)

ג. מה הם "שבעה נקיים", ומה האשה צריכה לעשות בימים אלה?

(4 נקודות)

15. שאלות קצרות

ענו בקצרה על שניים מן הסעיפים א-ג (לכל סעיף — 6 נקודות).

א. "לא היו ימים טובים לישראל כחמישה עשר באב וכיום הכיפורים, שבהן בנות ירושלים

יוצאות..." (תענית פרק ד', משנה ח')

ציינו שני מאפיינים של הבגדים שלבשו בנות ירושלים בימים אלה, וכתבו את הנימוק שהוזכר

במשנה לאחד מן המאפיינים האלה

ב. כתבו את שני התנאים הנדרשים כדי לברך שבע ברכות בשבעת ימי המשתה.

ג. מהו "היתר מאה רבנים", ובאיזה מקרה משתמשים בהיתר זה?

בהצלחה!